

was er voor de recente mollusken collectie een kleine 2 miljoen euro beschikbaar. Het is fantastisch dat wij die kans gehad hebben. Voor 95% is de collectie digitaal ontsloten en voorzien van een basisregistratie. Toch moesten er ook keuzes gemaakt worden. Een volledige registratie van de recente mollusken collectie die meer dan 900.000 droge monsters omvat en nog een kleine 100.000 monsters op alcohol zou nog eens een miljoen extra gekost hebben. Bij ca 40% van de monsters ontbreken de namen van verzamelaars en de vindplaatsen van het materiaal. Vergeet niet dat computers pas vanaf 1990 beschikbaar zijn en dat het grootste deel van deze collectie veel ouder is.

De oude collecties (van voor 1940) omvatten c. 200.000 monsters. Van een groot deel daarvan zijn de schelpen samen met de bijbehorende, vaak heel oud, etiketten gefotografeerd. Dat was nodig om ook op langere termijn de gegevens van de oude etiketten veilig te stellen. In bepaalde periodes zijn vroeger slecht papier of slecht houdbare inkt gebruikt. Sommige heel oude etiketten beginnen uit elkaar te vallen en sommige inkt beginnen te verbleken.

Inmiddels hebben collectiebeheerders en vrijwilligers niet stil gezeten. Herman Roode en Huub Hunneker sorteerden en voegden de gehele Nederlandse collectie van Leiden en Amsterdam samen. Nog niet volledig geregistreerd maar wel in nieuwe doosjes, in nieuwe kasten en op een moderne volgorde gesorteerd volgens recente naamgeving staat die collectie er ook weer prima bij.

Oude aanwinst registers werden overgetypt door Fons Schipperijn en oude aanwinsten gegevens werden door collectiebeheer uit archieven, jaarverslagen en oude lijsten overgenomen. Een vrijwel volledige lijst van schenkers en verzamelaars nadert zijn voltooiing.

De oude collectie registreren

Wat wij verder zouden willen ondernemen is weer een relatie te leggen tussen die oude archieven en de oude collectiematerialen. Door het aflezen van de 150.000 foto's en het toevoegen van verzamelaar en schenker en de vindplaatsgegevens zouden wij weer in staat zijn om al die oude collectie weer te beschrijven, hun omvang aan te geven en gericht verder naar oude typen te zoeken.

Daar hebben wij vooral medewerkers voor nodig, menskracht zo te zeggen. Met de grootse nieuwbouwplannen, de volledig nieuwe inrichting van alle tentoonstellingen en een reorganisatie

van de wetenschappelijke afdelingen van Naturalis is het begrijpelijk dat de afdeling collecties nu geen nieuwe projecten meer kan financieren. Toch zouden wij graag doorgaan.

Vrijwilligers gezocht

Bent u in staat om minstens een dag per week ons in Leiden te komen helpen? Voor een periode van ca. 9 maanden hebben wij de beschikking over 2 werkplekken in Live Science, het project draait 7 dagen per week (van 10 tot 17 uur; weekend dagen van 11 tot 16 uur). Twee werkplekken met computers met 2 schermen zijn dagelijks beschikbaar. Op het ene scherm lezen we de gegevens van de foto's van het oude materiaal af en op het andere typen we verzamelaars- en schenkers namen en vindplaatsen in. Dat wat er staat, in oud schrift, in diverse talen, precies overtypen wat er staat, dat is de vraag. Op alle werkdagen wordt er begeleiding gegeven door collectiebeheerders en gast-medewerkers. Op 12 en 13 oktober 2015 beginnen we met kennismaking en cursusdagen. Uw reiskosten worden gedurende het gehele project vergoed. Wij zorgen voor een ontspannen werksfeer en zullen voldoende maatregelen nemen om door instructie en hulpmiddelen verschijnselen als stress en rsi buiten de deur te houden. Kwaliteit staat voorop; gelegenheid voor discussie en leren is er zeker. We willen natuurlijk wel vooruitgang maken, maar dit is geen project waar we productie draaien. Het is de bedoeling dat wij procedures en overzichtslijsten kunnen verbeteren en verfijnen en onze gezamenlijke kennisopbouw en ervaring uiteindelijk zal leiden tot een project waarbij vrijwilligers ons ook online verder kunnen helpen bij het registreren van de volledige collectie.

Onze voorkeur gaat uit naar een beperkt aantal vrijwillige medewerkers zodat wij uw komst van meerdere dagen per week zeker toejuichen.

Kennis van schelpen en weekdieren is beslist niet nodig. Nauwkeurig kunnen werken en een redelijk goed geheugen dat zijn belangrijke eigenschappen. Prettig in de omgang en er vooral ook zin in hebben om er rustig mee door te gaan dat is wat wij van u vragen.

Vragen of aanmelden?

Neem contact op met Jeroen Goud of Bram van der Bijl telefonisch: 071-7517252 of via email: Jeroen.Goud@naturalis.nl of Bram.vanderBijl@naturalis.nl.

Wij kijken er naar uit.

Report on the 3rd European workshop on scaphopod molluscs (Cismar, April 24th – April 30th 2015)

J.G. (Jordy) van der Beek

Verslag van de 3e Europese Scaphopoda Workshop (Cismar, 24 april - 30 april 2015)

Samenvatting: Eind april vond in "Haus der Natur", Cismar, Duitsland, de derde Europese workshop over stoottanden plaats. De focus lag dit jaar vooral op Noord-Atlantisch materiaal uit diepwater, *Compressidentalium hungerfordi* (Pilsbry & Sharp, 1897) en stoottanden uit Nieuw Zeeland.

After almost a year it was again time for the annual event on scaphopod molluscs in "Haus der Natur" in Cismar, Germany. Despite the effort of the scaphopod-research team - Dr. Bernd Sahlmann, Frans de Jong, Dr. Vollrath Wiese and Jordy van

der Beek - to expand with some more tuskshell-enthusiasts, the number of participants remained unchanged.

Bernd, Vollrath and myself started on Sunday afternoon with some brief discussions on several mollusc related problems and

Fig. 1. Poster of the Workshop

prepared a schedule for the coming days. There was a lot to do and time was limited, because of the start of my final exams in two weeks time.

The monday morning start was quite hard. Jordy and Bernd first discussed some extraordinary bathypelagic samples, from the northern part of the Atlantic Ocean, borrowed from Bart van Heugten. Only 10 samples of Gadilidae had been discussed when Frans arrived at 'Oldenburg railway station' by the end of the afternoon.

Tuesday was a continuation of the research-project on the *C. hungerfordi*-complex of Bernd and Vollrath. Bernd published on *Compressidentalium sibogae* (Boissevain, 1906) (fig. 3) earlier this year (Sahlmann, 2015). The possibility of sibling species in the *C. hungerfordi* material, let us discuss this subject in the workshop. The whole day was spent on counting ribs, measuring and analyzing the structure of more than 80 shells from the collection of "Haus der Natur – Cismar" (HNC) and my private collection. At the end of the day we were convinced that there are more than two species of "hungerfordi-alikes" represented in the Indo-Pacific, but further research is required.

The last day of the workshop was primarily devoted to New Zealand scaphopods. A large collection has been purchased from Peter Poortman just in time. Despite the presence of a rare *Antalis gardineri* (Melville, 1909) shell, our interest was mainly in the 25 shells of *Fissidentalium zelandicum* (Sowerby, 1860). We believed that the "*F. zelandicum*" samples consist of probably more than one species, because of a great variety in the shapes of the shells. So we started again with counting ribs. It looks as if we have two species, a variable one with 16-21 ribs intercalating to more than 30 with a great variety in shape and rib height and a second species, extremely big, heavy and straight, which is probably new for science.

Fig. 3. *Compressidentalium sibogae* (Boissevain, 1906), 81.6 mm, from Balut Island, Philippines (HNC 75324). Caught with tangle nets from c. 100-250 m depth in 2011. Showing its curious triangular aperture (Sahlmann, 2015). Photo: Vollrath Wiese.

The last part of wednesday was a little bit chaotic. The whole afternoon Vollrath was busy taking pictures of several tuskshells while Bernd, Frans and I continued with our Red Sea studies (Sahlmann et al, 2013) (van der Beek, 2014). We identified some mesopelagic Red Sea Gadilidae in the Bart van Heugten collection. At the moment we only can conclude that these are probably new records for the area. In the time left some Western-American scaphopods from the Elsie Marshall collection, a strange *Paradentalium* from Thailand and an *Antalis/Fissidentalium* from Rockall Trough were discussed, but a final determination was not yet possible. The workshop ended with a delicious dinner. The plans for a next workshop exist already. The current-participants hope to welcome some new Scaphopod-enthusiasts next time.

Thanks to all participants of the workshop. Thanks to Vollrath Wiese and Gyde Wiese for allowing us to sleep in the Museum's apartment and the "Haus der Natur – Cismar" and the VFNC Society (Verein zur Förderung der Naturkunde in Cismar) for supporting this meeting. Special thanks to Bart van Heugten for sharing his famous collection with us. Of course thanks to my parents for driving me to Cismar and supporting me during the time in Cismar, they enjoyed their stay too. I thank Bernd for carefully reading my manuscript and forgiving valuable comments and David Friedman for correcting the English.

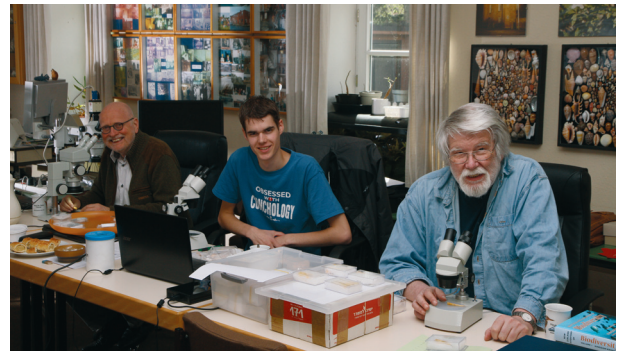

Fig. 2. (from left) Frans de Jong, Jordy van der Beek and Bernd Sahlmann counting ribs on several specimens of *Compressidentalium hungerfordi* (Pilsbry & Sharp, 1897) and relatives. Photo: Vollrath Wiese.

References

- BEEK, J. VAN DER, 2014. Report on the 2nd European workshop on scaphopod molluscs (Cismar, April 28th – May 2nd 2014). – *Spirula* 399: 120.
- SAHLMANN, B., F. DE JONG, J. VAN DER BEEK & V. WIESE, 2013. Report on the 1st European Workshop on Scaphopod Molluscs Cismar, 29.04.2013 - 01.05.2013. – *Club Conchylia Mitteilungen* 20: 18.
- SAHLMANN, B., 2015. *Fissidentalium (Compressidentalium) sibogae* (Boissevain 1906) – An Exceptionally Shaped Scaphopod from the Philippines (Mollusca: Scaphopoda). – *Schriften zur Malakozoologie aus dem Haus der Natur, Cismar* 28: 37-43.

Address of the author:
jordy.vd.beek@gmail.com